

ISSN 0908-
Postbesørge

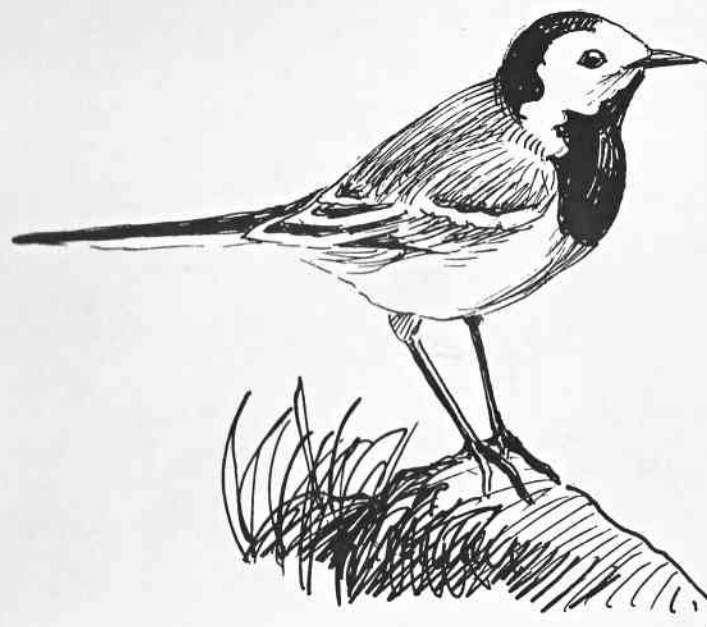
09106 5000 209 000
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMARKEN 3
ULBØLLE
5762 VESTER SKERNINGE

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF- FYN

3. ÅRGANG NR. 1, FEBR. 1995

Generalforsamlingen

Æbelø

Feltprojektet

Hittur

Ørnefodring

DOF-tur til Rügen

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Oplag: 600

Tryk: Mikro-Forma

Redaktion:

Jacob Sterup Andersen - Niels Larsen
Hans Milter Pedersen - Tim Hansen

Kontaktadresse, redaktionen:

Niels Larsen, Fengersvej 34 st.tv. 5230 Odense M, tlf. 66 14 49 86

Siden sidst:

Tim Hansen, Isgaardsvej 36 st.th. 5000 Odense C, tlf. 65 91 27 36

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Bystævnevej 1A, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Indhold:

Formandsberetning	3
Referat fra generalforsamlingen	5
Regnskab for 1994	6
Nyt fra Feltprojektet	8
Hittur til Agger	13
Siden sidst	14
Kommentar til "Øhavet."	15
"Det rene Malta."	16
Møder	17
Ekskursioner	18
DOF-tur til Rügen	20
Æbelø	22
Lokalitetsregisteret	26
Ørnefodring	27

Tegninger: Aksel Hansen - forsiden

Fotos: Esben Eriksen: side 19
Jens Bækkelund: side 25

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Formandsberetning

Af Flemming Byskov

Også i år har redaktionen valgt at bringe formandsberetningen fra generalforsamlingen på denne fremtrædende plads. Afsnittet om ekskursionsudvalget er desværre bortkommet og har ikke kunnet rekonstrueres inden deadline.

1994 blev i lighed med de foregående år i 90'erne et godt år for DOF-Fyn. Vi formåede at holde kontinuiteten til trods for store forandringer i samfundet omkring os.

Vi oplever i disse år stor aktivitet og konkurrence på naturområdet. Naturorganisationer af mange slags, amter og kommuner udbyder en utrolig mængde gratis tilbud med naturindhold, møder og ekskursioner m.v.

DOFs gode ide med Fuglenes Dag er taget op af mange andre Blomstens Dag, Sommerfuglenes Dag - etc. Det er nu en vanskelig opgave at finde en dato til Fuglenes Dag, uden at ramme tilsvarende arrangementer.

DOF-Fyns faste aftaler med Fyns Amt om regelmæssige tællinger til amtets miljøovervågning fortsatte i 1994 til amtets fulde tilfredshed, og dermed penge i DOF-Fyns kasse.

I den offentlige debat er DOF-Fyn til stadighed i front. Vi forsvarer med næb og klør "fuglesagen". Husk blot på SKARVEMØDET og arbejdet med de jagt- og forstyrrelsesfri kernerområder.

Projekt "Fuglenes Danmark" styres også fra Fyn, MEN Henrik Andersen mangler tællere! Der er stadig mange udekkeede kvadrater. Vi må alle støtte projektet. Det er i år sidste chance!

DERFOR: Tag blot et enkelt kvadrat, også selvom du ikke kender alle fuglearter. De danske ynglefugle er nu engang lette at registrere. LET arbejde for enhver DOFFER. Prøv alligevel! Vi skylder alle og ikke mindst Åge W. Jensens Fonde et flot resultat med 100% dækning.

Skudtællinger blev også gennemført i 1994, som det sidste af 10 år - DOF-Fyn har været med alle årene - Stor tak til de medvirkende. DOF har nu fået midler til at bearbejde det store landsdækkende materiale, så vi kan få et detaljeret billede af jagttrykket i hele landet.

De jagt- og forstyrrelsesfri kerneområder forhandles nu lokalt. En stor udfordring for Kurt og Morten i 1995. Tæt samarbejde og stædig forhandlingstaktik er vigtigt. Arbejdet bliver hårdt. I bestyrelsen følger vi tæt resultaterne. INTET må sælges uden vores godkendelse.

Økonomien i DOF-Fyn har det godt 88 000 kr i overskud er et fremragende resultat. Vi fik i 1994 ikke købt hverken Dørholm i Odense Fjord eller Eskildsø i Lindelse Nor selv om vi har øremærket 75 000 kr til formålet. Måske kunne vi bruge pengene på nye projekter - fuglestation på Langeland - måske har medlemmerne ideer?

Fuglekasser fremstillet på Fyns Amts beskyttede værksted sidder nu opsat 50 steder på Langeland. I 1994 afholdt DOF-Fyn også et redekassekursus.

Føl-på projektet har kørt på lavt blus i 1994, men lever i bedste velgående, men nok på et andet plan, hvor der ikke bliver benyttet så mange "oplukkere" som vi kunne tænke os. Derimod bruger skoleklasserne det fremsendte materiale i forbindelse med projektet internt i undervisningen. Status for antal klasser på Fyn er 23. En fremgang på 2. Fyns Amt er det 4. største ud af de 12 deltagende amter

Det Grønne Råd eller "Det rådgivende regionale udvalg" som det rettelig hedder. Morten Nielsen har siddet heri for DOF-Fyn i 1994. DOF har primært markeret sig på spørgsmål om naturgenopretning, hvor vi sammen med DN har presset på for at få gennemført nogle projekter, så amtet kan vise, hvad naturgenopretning er. Hidtil har det mest været snak og rapporter. Amtets utidige indblanding i diskussionen om de jagtfrie kerneområder har også været diskuteret. Udvalget er kun rådgivende over for amtets regionsudvalg, men DOF-Fyn tror at vi har en vis indflydelse i kraft af vores saglige argumentation og store kendskab til den fynske natur.

Det syddanske Øhav er et såkaldt eksempelprojekt fra Miljøministeriet, hvor man søger at få turisme og naturbeskyttelse til at gå op i en højere enhed. Der er dog næppe tvivl om, at der skal kæmpes for at beholde naturbeskyttelsen i højsædet, da denne tankegang er meget ny for en del af turistindustrien. Omvendt

kan der være muligheder for at bruge projektet som løftestang for mere naturgenopretning. I arbejdet deltager også DOF fra Storstrøms og Vestsjællands amter.

Friluftsrådet. Vi prøvede at få en repræsentant i arbejdsudvalget for Friluftsrådet for Fyn for at styrke naturbeskyttelsen her, men opnåede kun valg som suppleant, hvilket ikke betyder noget i dette forum. Friluftsrådet har på flere områder markeret sig uheldigt i forhold til naturbeskyttelsen, bl.a. med indsigelse mod dele af fredningsforslaget for Æbelø og med planerne om et rosportscenter i Odense Fjord.

Ungdomsarbejdet har det skidt på Fyn. En lejr med kun 4 deltagere blev det til i 1994.

Havrevimpnen. Vort lokalblad udgives til tiden og fungerer fint som det organ hvor alle kan komme til orde og debattere. Flot arbejde fra redaktionen.

Ørnefodringerne fortsatte i 1994 med en stor indsats fra Erik Ehmsen og Jørgen Jensen. Og nu har vi også fået en offentlig foderplads i 1995.

Møderne i 1994 var få, men gode. Husk blot Duncan Ushers fantastiske lysbilleder.

I 1995 har bestyrelsen det erklærede mål at få 100% dækning til Fuglenes Danmark for vores amt. Dette kræver MEDLEMSOPBAKNING! Vi mangler snart fornyelse i bestyrelsens arbejde. Det vil sige nye folk - støtte fra medlemmerne - Der er nok at tage fat på TAK til alle for et godt fugleår i 1994 og en særlig tak til årets DOF-FYNBO Jens Bækkelund.

Referat af generalforsamling

Af Kurt Due Johansen

Generalforsamlingen for DOF-Fyn afholdtes d. 6. febr. 1995 på Risingskolen i Odense. Der var fremmødt i alt 40 medlemmer.

Dirigent

Ivan Beck valgtes med akklamation.

Formandsberetning

I formandens fravær afholdt Michael Mosebo beretningen. Efter formandsberetningen blev årets DOF-Fynbo kåret. Det blev Jens Bækkelund, Bogense. Jens har i årevis været fuglenes talsmand på Nordfyn, og han har hjulpet DOF med utallige optællingsprojekter, og senest med lokalafdelingens bog om Blisgåsen på Gyldensten. Stor hyldest til Jens.

Den efterfølgende debat omhandlede bl.a.:

Flere udtrykte tvivl om det rigtige i at starte fuglestation på Langeland. Mente det var for dyrt, og udtrykte tvivl om, hvorvidt der var interesserede nok til at drive den. Da bestyrelsen oplyste, at der skulle lejes lokaler i en af Statsskovvæsenets ejendomme til en symbolsk leje (lejen består bl.a. i formidling og afholdelse af fugleture) blev holdningen til en fuglestation blødt lidt op.

Anvendelsen af foreningens "store" formue diskuteredes. Bestyrelsen lægger bl.a. op til følgende forslag:

* Køb af fuglelokalitet, fx. Eskildsø eller Dørholm.

* Større tilskud til ungdomsmedlemmer til ture.

* Tilskud eller hel finansiering af rapporter lavet af medlemmerne

* Indkøb af publikationer til biblioteket.

Der var stort set enighed i forsamlingen om dette.

Efter snak om redekasser, fortegnelse over bøger i biblioteket og antallet af ungdomsmedlemmer, blev beretningen enstemmigt godkendt.

Regnskabet

blev forelagt af foreningens revisor Morten Nielsen i fravær af kassereren, som var ude at rejse. Regnskabet blev enstemmigt godkendt.

Valg til bestyrelsen

Følgende blev valgt til bestyrelsen Flemming Byskov (genvalg), Ib Hellesten (genvalg), Kaj Pedersen (nyvalg).

Repræsentantskabet

Følgende blev valgt for 2 år til repræsentantskabet. Flemming Byskov, Søren Bøgelund og Michael Mosebo Jensen.

Revisor

Morten Nielsen blev genvalgt.

Efter en pause fortalte Henrik Andersen og Morten Nielsen om udviklingen i Feltprojektet og Aksel Hansen viste lysbilleder af Mursejlere og andre lokale fugle

Regnskab for DOF- Fyn 1994

INDTÆGTER

Tilskud fra Hovedforening, 569 medl.		14395,83
Tilskud fra Odense Kommune		5610,00
Bidrag til Havrevimpen		
fra 1993	10150,00	
fra 1994	12320,00	
Abonnement	<u>280,00</u>	22750,00
Projekter		
Gyldensten tilskud	10000,00	
Gyldensten, salg af rapport	800,00	
Viggelsø 1994	5100,00	
Fyns Amt	<u>35000,00</u>	50900,00
Fuglenes Dag		1170,00
Ekskursioner og lejre		
Skagen	5575,00	
Efterårslejr	2200,00	
Fra Eks.udvalg	<u>310,37</u>	8085,37
Salg af fotokopier		2500,00
Renter		<u>208,28</u>
Samlede indtægter		105619,48

UDGIFTER

Havrevimpen		
Trykning	10161,73	
Udsendelse	3979,10	
Redaktionsomk.	<u>828,50</u>	14969,33
Projekter		
Gyldensten	12719,32	
Viggelsø	1000,00	
Fyns Amt	<u>6900,65</u>	20619,97
Ekskursioner og lejre		
Skagen	5350,00	
Efterårslejr	3865,50	
Øvrige ture	<u>240,00</u>	9455,50
Lokaler og bibliotek		1391,30
Fuglekasser		1560,00

Møder		1175,00
Rep.møde Bornholm		1450,05
Trykning Odense Fjord rapport		6087,50
Gaver		715,75
Porto og telefon		2889,50
Diverse		<u>3192,16</u>
Samlede udgifter		63506,06

ÅRETS OVERSKUD

42113,42

Ekstraordinære poster

Optælling for Fyns Amt 1993			
Indtægt	50000,00		
Udgift	5700,00		44300,00
Optælling Viggelsø 1993			5068,75
Havrevimpen nr. 4 1993			
Trykning	-4112,95		
Udsendelse	-1467,98		-5580,93
Refunderet vedr. Fuglenes Danmark			<u>2000,00</u>
Samlede ekstraordinære poster			45787,82

SAMLET OVERSKUD

87901,24

BALANCE

AKTIVER

Eks.udvalg giro	310,37	
Giro	45263,31	
Højrentegiro	44300,00	
Til gode hos Hovedforening	1283,28	
Til gode hos Fyns Amt	35000,00	
Til gode hos Fyns Statsskovdistrikt	5100,00	
Til gode for fotokopier	2500,00	
Samlede aktiver		133756,96

PASSIVER

Skyldige omkostninger	7200,00	
Skyldige udlæg	538,92	
Egenkapital primo	38116,80	
Årets overskud	87901,24	
Samlede passiver		133756,96

Nyt fra Fuglenes Danmark

Hvad fortæller Atlasundersøgelsen?

Af projektleder Morten Nielsen

Vi har på nuværende tidspunkt fået oplysninger fra 72 ud af de 208 kvadrater, der er på Fyn. Heraf kan de 62 kvadrater betegnes som godt eller rimeligt dækket. De resterende kvadrater er enten foreløbigt dækket, eller vi har blot fået lidt spredte oplysninger fra dem. Det indkomne materiale er desværre ikke tilstrækkeligt til, at vi kan se udviklingen af ret mange arter. Det kan vi kun for de arter, der har haft den mest markante fremgang eller tilbagegang.

Vi kan derfor ikke i dette nummer af Havrevimpen fortælle om så mange resultater, som vi gerne ville, men vi vender tilbage i et af de følgende numre. Her vil du også kunne se resultater fra 10-punkttællinger (pt modtaget 52 skemaer), småbiotopsundersøgelsen og lokalitetsregistreringen. Meget af dette vil du også kunne høre om, hvis du kommer til mødet i Odense d. 9. marts. (Se oversigten over arrangementer).

Men noget spændende kan vi da fortælle allerede nu:

Sjagger

er også gået meget frem siden sidste Atlasundersøgelse. Nu fundet i 13 kvadrater mod tidligere 1. Fremgangen i det øvrige land ses tydeligst på Bornholm og i Nordsjælland, men kendes iøvrigt fra næsten hele Danmark.

Natravnen

bliver nok aldrig en fynsk karakterfugl. Den er i de sidste 2 år kun fundet i et enkelt kvadrat på Nordfyn som mulig ynglende. På landsplan er der næppe sket de store ændringer, men det ved vi først præcist, når de store plantageområder i Nord- og Vestjylland bliver lidt bedre dækket.

Skægmejse

er kun fundet i et fynsk og to langelske kvadrater, men også her kommer flere ynglefund, når vi får oplysningerne fra resten af Langeland. Der har iøvrigt været stor fremgang over hele landet, formodentlig som følge af en række forår uden sene frostperioder.

Sortkrage

Kun 2 kvadrater med sikre ynglefund, men en del med sandsynlige og mulige. Her må komme flere fra Sydlangeland og Ærø. Arten har på landsplan ikke ændret udbredelse siden sidste Atlasundersøgelse.

Karmindompap

Denne art er ikke sjælden på Langeland, men den eneste indberetning til Atlas er fra Romsø. Arten er gået noget frem siden sidste Atlasundersøgelse, særlig langs kysten i det østlige Danmark.

Signaturforklaring til kort:

De indrammede kvadrater er de kvadrater, hvorfra vi har fået oplysninger i væsentligt omfang.

Stor plet = sikkert ynglefund

Mellemste plet = sandsynligt ynglefund

Lille plet = muligt ynglefund

Gråstr. Lappedykker

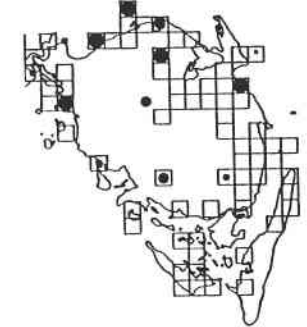
er fundet i halvdelen af alle undersøgte kvadrater på Fyn, mod kun i ca 35% af kvadraterne på landsplan. Det hænger sammen med, at arten har tydelig østlig udbredelse i Danmark, men også at der er mange velegnede steder på Fyn til denne art. Den er i fremgang både på Fyn og på landsplan. Det er en art, der nyder godt af naturgenopretningen, idet den er meget hurtig til at etablere sig i mindre, nye søer.

Korttået Træløber

er indtil videre kun registreret i 9 kvadrater på Fyn, men vi forventer nogen flere, særlig fra Langeland. Arten spreder sig meget i forhold til sidste Atlasundersøgelse, hvor den havde sit kerneområde på Als og Sundeved og kun 3 fund på Fyn. Den er nu almindeligt forekommende i hele det sydøstlige Jylland op til Djursland, ligesom den er blevet lidt mere almindelig på Lolland og Vestsjælland.

Ravnen

er på nuværende tidspunkt fundet i næsten lige så mange kvadrater som i 70'erne, så med de længe ventede resultater fra Midtfyn (og resten af Fyn), må der kunne ses en tydelig fremgang på Fyn, ligesom det er set i resten af landet. Denne fremgang skyldes efter al sandsynlighed, at gøstydning nu er blevet forbudt, og noget mindre udbredt end tidligere.

Gråsisken

Denne lille charmerende fugl er i kraftig fremgang over hele landet, særlig i Jylland, men foreløbig er den kun set i 2 kvadrater på Fyn. Den er tydeligvis overset mange steder, så kik og lyt godt efter denne art i foråret. Af en eller

anden grund er den i andre egne af landet særlig udbredt i sommerhusområder, men findes også mange andre steder.

Kirkeugle

Ingen indberetninger til projektet fra Fyn! Den er da forhåbentlig ikke uddød hos os??

Hvad er de mest almindelige fugle på Fyn?

Vi har prøvet at lave en Top 20 over de arter der er fundet i flest kvadrater på Fyn og sammenligne den med den tilsvarende fra Atlasundersøgelsen i 1971-74. Ved sammenligningen har vi brugt de samme kvadrater fra begge undersøgelser.

	1994		1974	
	Kvadrater	%	Kvadrater	%
Sanglærke	66	92	70	99
Ringdue	66	92	70	99
Solsort	66	92	70	99
Blishøne	66	92	62	87
Hvid Vipstjert	65	90	71	100
Gråand	65	90	69	97
Landsvale	64	89	70	99
Musvit	63	88	70	99
Stær	63	88	70	99
Gravand	62	86	63	89
Gråkrage	62	86	69	97
Bogfinke	62	86	70	99
Gærdesmutte	62	86	66	93
Fasan	62	86	70	99
Tornsanger	61	85	68	96
Tornirisk	60	83	68	96
Vibe	60	83	71	100
Gulspurv	59	82	68	96
Blåmejse	59	82	68	96
Grønirisk	58	81	66	93
Gråspurv	57	79	70	99
Sangdrossel	58	81	70	99
Skovspurv	51	71	68	96
Løvsanger	52	72	64	90
Husskade	46	64	57	80

Den viser at 17 af de 20 arter fra undersøgelsen i første Atlasundersøgelse stadig ligger på Top 20. De tre arter, der ikke længere er med blandt de mest udbredte er Gråspurv, Sangdrossel og Skovspurv. I stedet er Blishøne, Gravand og Gærdesmutte røget ind på listen. Fremgangen for de 2 første af disse kunne måske være flere og bedre vandhuller. Blishønen er i øvrigt den eneste art, der er fundet i flere kvadrater nu end tidligere.

Der er også sket nogle markante ændringer i rækkefølgen. Hvid Vipstjert er således flyttet fra 1. til 5.-pladsen, hvilket tyder på fynsk tilbagegang, hvor arten ellers på landsplan er truffet i flere kvadrater nu end tidligere. Bogfinke er noget overraskende flyttet ned fra 3. til 13.-pladsen. På landsplan er den flyttet op fra 7. til 2.-pladsen. Gråanden er flyttet fra 13. til 6.-pladsen, hvilket formodentlig skyldes udsætninger. Viben er flyttet fra 2. til 17.-pladsen, en noget voldsommere tilbagegang end vi ser i resten af landet.

Og hvor mange arter er der i et kvadrat?

I hele landet er der fundet i gennemsnit 61 arter pr. kvadrat, hvis vi tager det hele med. I de kvadrater der foreløbig er vurderet til godt eller rimeligt dækket er der fundet hhv. 68 og 55 arter, men vi skal her huske på, at kvadraterne ude ved kysten med kun lidt land sagtens kan vurderes som godt dækket, selv om der kun er fundet få arter. I den anden ende af listen finder vi de kvadrater med meget varieret natur, og hvor der er lagt

et stort arbejde i at finde så mange arter som muligt.

De fynske gennemsnitstal er dog ikke så store. Her er i snit fundet 56,7 arter pr. kvadrat ialt med 66,5 og 53,2 i hhv. godt og rimeligt undersøgte kvadrater. Også her kan det med kystkvadrater spille ind, men noget tyder alligevel på at fynske kvadrater trods den store landskabelige variation ikke rummer så mange forskellige arter som kvadraterne i resten af landet. På Fyn er der fundet op til 94 arter i et kvadrat og mange med over 80 arter. I hele landet er det maksimale antal arter i et kvadrat 114.

Du skal dog endnu tage den fynske Top 20 og opgørelserne over antal arter pr. kvadrat med et vist forbehold. Materialet er ikke så stort endnu. Vi må bl.a. regne med at der kommer mange supplerende oplysninger i løbet af 1995. Vi har set fra andre dele af landet, at tendensen fra første trediedel af kvadraterne nogenlunde holder. Men i de egne har der også været større geografisk spredning i dækningen, hvor vi næsten ikke har noget med fra et stort område på Vestfyn.

Har du oplysninger fra et eller flere kvadrater, som du endnu ikke har fået sendt ind, må du meget gerne gøre det hurtigt, også selv om du fortsætter i dit kvadrat i foråret. De lange og kolde vinteraftener er gode til at flytte dine observationer fra notesbogen til skemaerne.

Vi vil også meget gerne have dine lidt spredte observationer fra besøg uden for dit eget kvadrat. Dette gælder særlig de lidt mindre almindelige fugle. Du kan

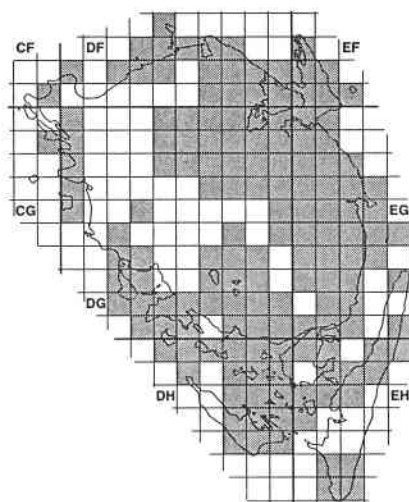
ringe til Morten Nielsen på tlf. 62 20 19 30 og få et særligt skema til formålet eller skriv blot sted, dato, art og om der er tale om sikkert, sandsynligt eller muligt ynglefund på et stykke papir og send det til Henrik.

Der er stadig mange udækkede kvadrater på Fyn. Vi mangler dækning af ca. 60 kvadrater, hvoraf 20-30 vil blive forsøgt dækket af en Atlaslejr (se herom andetsteds i bladet). På kortet kan du se, hvilke kvadrater der mangler.

Kunne du tænke dig et kvadrat her i projektets sidste år, så ring hurtigst muligt til Henrik Andersen, Storkeløkken 200, Kirkendrup, 5270 Odense N, tlf. 66 18 33 92. Ring også selv om du kun kan bruge en eller to dage i maj/juni måned. Vi skulle jo gerne have hele Fyn dækket!

Atlaslejr på Vestfyn Vil du med?

I 2. eller 3. weekend i juni mødes 10-12 ornitologer fra hele landet på Vestfyn for at undersøge nogle af de mange udækkede Atlaskvadrater der. Det sker på samme måde som Atlaslejren i Sønderjylland i 1994, hvor vi tog et kvadrat pr. deltager pr. dag, startende ved 5-tiden om morgenen med 10-punkttælling. Resten af dagen bruges på at finde de arter, vi mener må være i vores kvadrat og fra sidst på eftermiddagen, når vi ikke orker at se mere på fugle, hygger vi os over en god middag og snakker om løst

og fast, eller tager på en lille fælles fugletur til en spændende lokalitet i nærheden. I Sønderjylland fandt vi i gennemsnit 53 arter pr. kvadrat og så ialt 116 arter i de 34 kvadrater, vi dækkede der. Men mon ikke der er flere fugle på Vestfyn?

Der holdes tilsvarende Atlaslejre flere steder i Jylland i de samme weekender. kunne du tænke dig at deltage (med alt betalt!) eller vil du høre lidt mere om lejrene, så ring til Morten Nielsen på 62 20 19 30. Hellere i dag end i morgen.

Hit på Agger Tange

Af Martin Søgaard Nielsen

Telefonen ringede. "Vi kommer om tyve minutter". Det var Thomas Hellesen, der ringede. Det var fredag den femte august, og situationen var den, at der stod en ny Danmarks-art: ØRKEN-PRÆSTEKRAVE (*Charadrius leschenaultii*) på Agger Tange i Nordjylland, og nu skulle det altså være. Madpakken blev smurt, og skopet stod som altid parat. Så gik turen ellers deropad. Vi blev godt steget på vejen, da det var 30 grader varmt. En is undervejs kølede dog lidt på det, men denne is skulle dog senere få konsekvens! Sidste etape blev kørt med spænding, samt snak om fuglens feltkendetegn m.v. Bare den nu ikke var fløjet.

Da vi kom, var der ca. tyve ornitologer på stedet. Da de sagde, at de sidst havde set fuglen flyve ti minutter før, og at de ikke havde set den siden, dalede humøret en del grader. Pokkers osse med den is ved Oddesund! Nå, men så var der jo ikke andet at gøre end at lede. Tiden gik. Indtil nu havde en

Chilensk Flamingo samt nogle hundrede vadefugle været det eneste, der var at skue, men pludselig kom en bil kørende og chaufføren pegede bagud - er den fundet igen ?? Vi blev lidt febrilske, og drøned i den angivne retning. DE HAVDE DEN!! Så var der liv og glade dage blandt de nu ca. tredive "ornitter".

Vi nød den i et godt stykke tid, før vi kørte til Bygholm Vejle, hvor en STRIBET RYLE (*Calidris melanotos*) tog sig flot ud. Den var allerede fundet, da vi kom, så det var jo bare dejligt. Nu skulle turen fuldendes med RUSTAND (*Tadorna ferruginea*) i Tofte Sø. Afsted igen. Tiden var knap, da solen var gået ned. Blot vi kørte forkert én gang, ville løbet være kørt! Adrenalinet pumpede, og heldige som vi var, fandt vi søen tidsnok til at se 5 flotte Rustænder lige ud for fugletårnet. Så gik det stille og roligt hjemad med tre meget glade og velfornøjede "ornitter", efter den hidtil mest vellykkede fugletur for undertegnede samt Ib og Thomas Hellesen

Observationer af Toplærke efterlyses

Har du gjort observationer af Toplærke på Fyn i perioden 1987 - 95? Iagttagelser, der ikke tidligere er indsendt til lokalitetsregisteret, bedes sendt hurtigst muligt til nedenstående adresse. Husk præcis stedangivelse på observationerne.

Toplærken er på randen til at forsvinde fra Fyn, og indkomne observationer

vil blive benyttet i forbindelse med en lille artikel over artens status, der vil blive bragt i næste nummer af Havrevimpfen.

Observationer sendes til:

Jacob Sterup Andersen
Hybenvej 83
5260 Odense S

Siden sidst

Af Tim Hansen

Denne udgave af Siden sidst dækker perioden primo november - medio februar.

En yndet vintersportsgren er havobs. på Fyns Hoved i nordvestenvind. Her trak 116 smålommer forbi d.8/2 (JSA, THH). Samme sted sås 1 ad. Sule d.25/11, ikke mindre end 9 Søkonger d.17/12 og 104 Rider d.11/1 (MMJ).

På gåsefronten er der godt nyt fra Gyldensten, hvor der er set helt op til 141 Blisgæs (d.27/1) denne vinter. Største antal sidste vinter var 70. D.30/1 sås også 6 Kortnæbbede Gæs her (Fuglelinien). På DOF-turen på Vestfyn d.12/2 sås også Kortnæbbede Gæs, idet 2 fugle stod sammen med 84 Sædgæs ved Føns. Ved Tryggelev Nor stod 1-2 Grønlandske Blisgæs sammen med 32 "almindelige" og 8 Sædgæs (Fuglelinien). Det er første gang denne race ses i amtet. Kanadagæs har der også været mange af, f.eks. 71 ved Kragnæs, Ærø d.27/12 (JHJ) og 50 Søgård d.30/12 (FET).

Store forekomster af dykænder er set flere steder. I Thurø Bund taltes 8610 Troldænder d.6/1 (AB) og i Keldsnor var der 14000 ved månedsskiftet jan-febr (OHG). Bøjden Nor er som sædvanligt bedst med Bjergænder. Her sås 6000 d.20/12 (THH). Det var også Bøjden Nor der stod for vinterens eksotiske indslag: en Rødhovedet And, han, d.3-10/12, der blev set af mange. Den havde iøvrigt selskab af 2 Nordiske Lappedykkere d.10/12 (JHJ).

En Havørn holdt til ved Arreskov Sø i dec. (FET, EEH), måske som resultat af ørnefodringen. Mindst 5 Vandrefalke er set denne vinter på Fyn og Tåsinge. En på Viggelsø d.6/12 (KBL), en 1k ved Brændegård Sø d.7/12 (FET), en ved Tårup Inddæmmede Strand d.24/12 (MMJ) og 2 på Monnet d.4/12 (AB). Den ene af de to sidstnævnte, en ung-fugl, blev på lokaliteten til februar, hvor den fik selskab af en 2k Jagtfalk d.1-3/2. Jagtfalken blev smidt på porten af Vandrefalken den første dag, men vendte altså tilbage. D. 2/2 blev den set forsvinde mod syd, for få minutter senere at blive set ved Tryggelev Nor! (NRA).

I kategorien vintervadefugle kan nævnes en stor flok Hjejler ved Hollufgård: 1000 d.18/12 (KGR) og 500 d.31/12 (AB). 3 Små Kobbersnepper småfrøs ved Hofmangsgave d.13/2 (KBL). D.2/11 var der både Sortklire og Svaleklire i Slambassinnet og Klyde ved Hofmangsgave (KBL), og på nogle enge ved Puge Mølle var der 4 Enkeltbekkasiner nyt-årsaftensdag og 9 d.28/1 (KBL).

En Slørugle blev fundet død på Midt-fyn pri. dec. To Fyrremejser, der blev set på Wedellsborg d.21/11 (MMJ), var en ny og ikke helt uventet art for amtet. Det var forhåbentlig en han og en hun! To steder i Odense er der set Toplærke. En i Bolbro ved Palmehaven d.6/11-5/12

og igen d.6/2. (observatørens navn er kendt af redaktionen) og 1 syngende Bilka/Rosengårdscentret d.10-12/1 (THH, OTØ). Er det de to sidste?

Vandstære er set flere steder: Silkeåen, Hollufgård, Lindved Å ved Nyborgvej (OTØ), Hundstrup Å (FET) og Sværup Mølleå (FGA). Isfugle er set i Odense ved Bispeengen (OTØ), Filosofgangen (DYB), Odense Å's udløb (FET)

Kommentar til "Øhavet, fuglene og jagten"

Af Peter Rasmussen

Kære Poul Henrik Hartz. Jeg har netop - med fornøjelse - læst din artikel: "Øhavet, fuglene og jagten" i Havrevimpelen nr. 4 - 94. Vi er enige over hele linien, men jeg har dog et enkelt kritikpunkt, som udspringer i, at jeg også er jæger, og der er derfor en enkelt ting, der skurrer lidt, synes jeg.

Citat: "Der er syd for Tåsinge registreret jagtintensitet i form af skudafgivelse. 852 skud taltes fire timer omkring solopgang den 1/9 1989". Det er ikke selve oplysningerne jeg sætter spørgsmåltegn ved, de skal såmænd nok passe. Det er derimod tidspunktet de er indhentet på, der generer mig noget. Der er altid mange jægere ude på premieremorgenerne og skudintensiteten vil som en selvfølge være høj. Hvis en tilsvarende optælling blev lagt den første og anden weekend efter premieren, eller evt. engang i oktober, så ville skudintensiteten være langt lavere, sikkert omkring 75% lavere end de ovenstående 852 skud. Det skyldes selvfølgelig for en vis del - at fuglene er blevet mere sky og ikke så nemt kommer for skud, men også at der

og desuden i Fjordmarken ved Hofmangsgave (KBL).

Der har næsten ikke været nogen Korsnæb. Dog har MMJ set 2 Store i Søjbjerg Skov d.31/12. At der har været Hvidsiskeninvasion har vi ikke mærket meget til på Fyn. En enkelt gammel han sammen med Gråsiskener og Stillitser i Odense Havn d.28/1 (FET), er den eneste der er blevet set.

er langt færre jægere ude senere på sæsonen end på premieremorgenerne.

Det, min kritik nu går på, er at jeg synes, det er unfair overfor jægerne at sætte det op på den måde, altså at forsvare reservatet bl.a. ved at bruge skudintensiteten fra premieremorgenerne som argumentation. Det er set så mange gange før, at det er ovenstående, der er blevet brugt som argument fra DOFs og DNs side, når de har været i diskussion med jægerne, og det er lidt trættende i længden, netop fordi det er unfair.

Der vil komme langt mere positivt ud af mange kontroverser, hvis der er respekt for hinandens interesser og fairness i debatten. Det synes jeg også din artikel er - Poul Henrik - altså fair og med respekt for jægerens interesser, lige bortset fra ovenstående kritikpunkt.

Det, jeg så siger nu, er: Lav en række optællinger med premieremorgenerne plus et vist antal lagt ud på weekender og tilfældige hverdage jagsæsonen igennem og tag et gennemsnit, og brug så det som argumentation. Det er fair, og noget vi alle kan bruge og forstå.

Det rene Malta...

Af Niels Larsen

Havrevimpens redaktion er kommet i besiddelse af "Fortegnelse over nedlagt vildt på Grevskabet Langeland" (Tranekær) fra Dansk Jagttidende for årene 1894-1908. Nedenstående viser opstillingen for ét af årene.

Fortegnelse

over

nedlagt Vildt paa Grevskabet Langeland fra 1. Maj 1901 til
30. April 1902.

Spiseligt Vildt.		Skadeligt Vildt.	
5 Stkr.	vilde Kalkuner.	1 Stkr.	Oddere.
88	" Daavildt.	6	" Ræve.
56	" Raavildt.	7	" Maar.
2512	" Fasaner.	8	" Grævlinger.
641	" Harer.	10	" jagende Hunde.
359	" Graaænder.	89	" Hermeliner.
132	" Agerhøns.	5	" Brude.
80	" Snepper.	180	" Katte.
137	" Skovduer.	1	" Ørn.
2	" dobb. Bekkasiner.	1	" Vandrefalk.
2	" Krainsfugle.	1	" Glente.
4014	Stkr.	6	" Kjærhøge.
		5	" Hønsøge.
		85	" Spurvehøge.
		66	" Falke.
		125	" Musvaager.
		277	" Skovskader.
		924	" blaa Krager (c. 2000 Raager).
		116	" Alliker.
		104	" Pindsvin.
		2017	Stkr.

Når man tog på jagt på Langeland omkring århundredskiftet, blev der virkelig gået til makronerne. Efter fortegnelsen at dømme blev der skudt på alt, hvad der rørte sig.

Opdelingen i de to kolonner er meget sigende: Alt, hvad der ikke kan spises, er skadeligt! En sammentælling for alle årene af rubrikken "Skadeligt vildt" viser følgende rystende totaler for nogle af fuglearterne:

Vandrefalk	6
Kærhøge	14
Duehøg	39
Spurvehøg	671
Småfalke	215
Musvåge	859

Møder

Hvad fortæller Fuglenes Danmark

Torsdag d. 9. marts kl. 19.30

Filmlokalet, Risingskolen

Den Gråstrubede Lappedykker går frem, Raven breder sig, Sivsangeren går kraftigt tilbage. Det er blot nogle få af de ting, vi finder ud af gennem Fuglenes Danmark. Vil du høre mere om Atlasundersøgelse, 10-punkt-tællinger, småbiotopsundersøgelse og lokalitetsregistrering, så kom til mødet om Projekt Fuglenes Danmark. På mødet vil lokal-koordinator Henrik Andersen og projektleder Morten Nielsen fortælle om de spændende resultater fra de 2 første år og planerne for det sidste år. Du kan også få et nyt kvadrat eller en ny lokalitet på mødet.

Tornskader er kun registreret i de to sæsoner 1894/1895 og 1895/1896. Her blev der skudt i alt 217 Tornskader!

Et kuriosum er rubrikken "jagende hund". Disse blev der nedlagt 60 af i løbet af de 14 år! Kattene er heller ikke gået ram forbi: ikke mindre end 1.329 måtte lade livet for langelændernes kugler.

De store antal nedlagte Spurvehøge, Småfalke og Musvåger hænger naturligvis sammen med, at der over Langeland er et stort rovfugletræk. Men at der også er gået et stort antal lokale ynglefugle til, vidner tallene for f.eks. Duehøg om.

Set på denne baggrund er manglerne i den nye jagtlov nok til at leve med

Lorenz Ferdinand

Tirsdag d. 14. marts kl. 19.00

Filmlokalet, Risingskolen

På kryds og tværs gennem DOF Kom og mød Lorenz Ferdinand og hør om et langt og spændende liv med fuglene

Morten Strange

Mandag d. 20. marts kl. 19.00

Filmlokalet, Risingskolen

Morten Strange, ansat i DOF, kommer og fortæller om internationalt fuglearbejde, krydret med lysbilleder og egne oplevelser i Sydøstasien.

Ekskursioner

Monnet

Søndag d.12. marts

Mødested: Bjerreby Kirke kl. 8.00

Tilmelding til lederen:

Poul Rasmussen, tlf. 62 54 10 22

Lige inden leddet lukkes, så fuglene kan reproducere sig i fred og ro, uden at nogen kigger på, tager vi en rundtur på Fyns største strandeng. Der ligger givet mange svaner og ænder på det flade vand, og der er altid mange vade- og småfugle om at bebude foråret derude.

Marsklandet

Søndag d.26. marts

Mødested: Den store Rundkørsel i Odense (ved købmanden) kl. 9.00.

Ledere: Niels Bomholt og Birte Sørensen. Tilmeld dig til Birte på 65 92 09 12. Vi kører først til Hamburger Hallig for at se på nogle tusinde Bramgæs og Bjerglærker, der godt kan optræde i pæne flokke her. Derefter går det videre til Hauke-Haien Koog, der på dette tidspunkt bugner af diverse svømmeænder, gæs, Pibe- og Sangsvaner og forskellige vadefugle. Der skal nok flyve både Rørhøge og Blå Kærhøge lavt over rørskovene. Inden det bliver mørkt, skal vi lige nå tilbage over grænsen og se "sort solnedgang". Når de sidste Stære er fulgt til ro, bevæger vi os tilbage til rundkørslen, hvor vi nok er ved 23-tiden.

Bågø

Søndag d.23.april

Mødested: Assens Havn kl. 8.00

Ledere: Tilde Thiesen og Bent Staugård.

Tilmelding til Bent på 62 62 30 62

Vi tager færgen kl. 8.15 og er tilbage igen kl. 15.30. I den mellemliggende tid går vi Bågø rundt eller i hvert fald rundt på Bågø. Der er kyndig vejledning i andet end fugle, så tag familien med.

Fyns Hoved

Søndag d.30. april

Mødested: Jægerhotellet kl. 6.00

Tilmelding til lederen:

Michael Mosebo Jensen, 65 35 34 04

Sommetider vrimler det med rastende småfugle på Fyns Hoved. Andre gange er det bare smukt i sig selv - men på dette tidspunkt er der fine muligheder for mange sangere, fluesnappere og Rødstjerter - Ringdrossel og Vende-hals måske også.

Hjulby Sø

Søndag d.14. maj

Mødested: Lindenborgvej ved vandværket (øst for søen) kl. 5.00

Tilmelding til lederen:

Michael Mosebo Jensen, 65 35 34 04

Kom ud og hør årets første Nattergal og Sivsanger. Hjulby Sø er en af Fyns meget fine lokaliteter for begge arter. Desuden er der mange andre småfugle samt en god portion andefugle i søen.

Syltemade Ådal

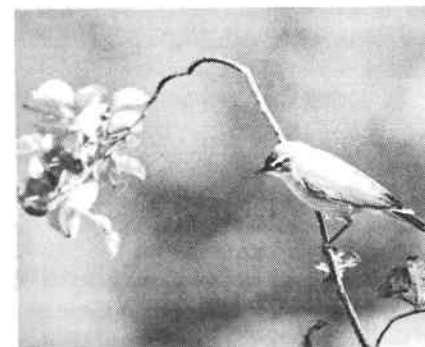
Mandag d.22. maj

Mødested: P-pladsen, Langgyde, Vester Skerninge kl. 19.00

Tilmelding til lederen:

Niels Bomholt, 64 24 19 59

Sangfugletur i smukke omgivelser og gummistøvler Ådalen byder bl.a. på Kærsanger, Græshoppesanger og så er der ekko på Nattergalens triller her.

Natratvetur

Fredag d. 9. juni

Mødested: Den store rundkørsel, Odense SV, kl. 16.00

Tilmelding til lederen:

Poul Rasmussen, tlf. 62 54 10 22

Vi varmer ved at kigge ved Randbøldal efter Isfugl og Bjergvipstjert og andre smukke syn der. Når mørket begynder at trænge sig på går det mod Frederikshåb Plantage - og håbet gælder troldfuglen, som den hed i gamle dage. Arter vejret sig, skal det nok snurre om ørerne på os af andet end myg; måske får vi endda et glimt af den. Poul har været på lokaliteten de sidste tre år og kender betingelserne. Se iverigt hans artikel i sidste nr. af Havrevimpnen.

Fuglenes Dag søndag d. 21. maj

ODENSE Å

P-pladsen ved Dalum Papirfabrik

kl. 05.00

leder: Flemming Byskov 65 98 22 18

HOLLUFGÅRD

Gårdspladsen over for Hovedbygningen

kl. 05.00

Leder: Peter Hvenegård 64 47 35 05

SKOVMØLLEN, SKÅRUPØRE

Ved rensningsanlægget, Svendborg

Naturskole, Skovmøllevvej 37 kl. 06.00

Leder: Arne Bruun 62 20 51 34

SOLLERUP SKOV, ARRESKOV SØ

P-pladsen ved Sollerupgård kl. 07.00

Leder: Erik Ehmsen 62 64 15 59

HOFMANSGAVE

P-pladsen ved Enebærrode kl. 07.00

Leder: Viggo Lind 64 82 32 38

DOF-tur til Rügen 16-19. okt 1994

Af Gunnar Knudsen

17. okt.: Vækkeuret kimer kl. halv seks, tøjet på og hurtigt af sted. En halv time senere står vi ved udsigtstårnet lige uden for byen Zingst. Det er stadig mørkt og koldt, og vi kan næsten intet se. Men lyde er her masser af: Vi kan høre Tranerne og Blisgæssene.

Langsomt gryr dagen, og lyset afslører mere og mere af øen Grosse Kirr, som ligger få hundrede meter foran os. Og hvilket syn: Den ene traneflok efter den anden ta'r til vingerne og flyver til fourageringsområderne inde i landet. Blisgæssene følger samme mønster, og her er tusindvis af begge arter.

Mens vi står og nyder dette pragtfulde sceneri kommer en Vandrefalk jagende ind over øen, hvilket sætter gang i Pibeanderne og andre ande- og vadefugle. Falken sætter sig på en tue på øen, hvor den lader sig beskue i "skopet". Et par nysgerrige Ravne kommer for at se, om der er noget at stjæle fra den stolte jæger. Langt ude over den østlige ende af øen kredser en Havørn rundt, og fra tagrørene lige neden for tårnet høres Skægmejsernes skarpe kald.

Ja, der sker noget hele tiden; man glemmer helt, hvor kold og sulten man er. Kl. halv otte er vi tilbage på vandrerhjemmet til morgenmad og varme.

Vi kom i går aftes efter en lang og begivenhedsrig tur. Afgang Spodsbjerg kl. 08.30, 50 min. sejltilid, videre til Gedser, hvor vi var ca. kl. 11.00, og da vi først skulle videre med færgen kl. 15.00,

havde vi god tid til trækobs. Store flokke af Bramgæs og Knortegæs kom trækkende forbi, flokke af Bog-/Kvækerfinker, lærker, Grønsisken og mange andre småfugle. Af mere spændende fugle kan nævnes Bjergirisk, Hedelærke, Blå Kærhøg, Dværgfalk, Misteldrossel og Skærpiber.

Fra færgen blev der også obset. Det gav bl.a. Dværgmåge, Lom sp. og Strandhjejle.

Indkvartering på vandrerhjemmet i Zingst, som ligger lige midt i "Nationalpark Vorpommersche Boddenlandschaft".

Kl. 08.45: Vi er stoppet for at se på en flok på ca. 150 Blisgæs, som går og græsser. Stedet er 1,5 km SØ for Zingst. En Havørn kommer svævende i baggrunden, og til venstre lidt tættere på end gæssene, foregår også noget. Det viser sig at være en Duehøg som sidder på jorden, i gang med et bytte. 3 Ravne forsøger at genere den, men uden synligt resultat. En Musvåge sidder lidt længere væk og virker også interesseret. Imens vi står og ser på dette, sker en masse rundt om os: Viber, Stære og Hjejler kommer flyvende, en Blå Kærhøg glider forbi, endnu en Duehøg, Tårnfalk, Spurvehøg og Grågæs. Jo, der er rigtig gang i den!

Kl. 12.15: Vi befinder os nu på den østlige spids af Zingsthalvøen. De sidste to timer er foregået på cykler, som vi har lejet, og hvilken pragtfuld tur. Vejret er skønt og her er masser af fugle. Bl.a. har

vi set Ravne, Isfugl, Havørne, Bram- og Blisgæs, Traner, Dobbeltbekkasiner, Duehøg, Musvåger, Sangsvaner.

Frokostkurven er pakket ud, men vi får næsten ikke ro til at spise. Traneflokkene kommer flyvende ind. En ung Havørn kredser lige over hovedet på os, en voksen lidt længere ude, og endnu en letter, da en helikopter flyver ind over området.

Kl. 16.20: Vi er nu tilbage i fugletårnet ved Zingst, og mens vi venter på at Tranerne skal gå til overnatning, har vi fornøjelsen af Havørn og Duehøg.

Kl. 17.10: Nu er det ved at være halvmørkt, og nu kommer de! I tusindvis kommer de flyvende i lange bugtende bånd, trompeterende. Et utroligt flot syn mod den rødmende himmel. Også Bramgæs og Blisgæs flyver ind på øen, og efter en halv times tid anslår vi, at ca. 8.000 Traner og 15.000 gæs er samlet her til overnatning.

18. okt.: I dag går turen til selve Rügen. Fra bilerne ser vi traneflokkene gå og fouragere på markerne. Det er mest i majsmarkerne, og enkelte steder går der også Blisgæs. Derudover ser vi Rød Glente, St. Regnspove, Ravn, Rådyr, Tårnfalk, Vibe, Hjejle, Musvåge m.m.

Kl. 10.50: Freesenort. En travetur i et strandengsområde med græssende får. Blisgæs, Traner, Kanadagæs ca. 300, Bjergand, Pibeand, Knortegæs, Knopsvaner og en flok ornitologer fra DOF-Kbh.

Kl. 13.15: Tankow. For enden af en blind vej med udsigt over strandenge og åbent vand. En Havørn kredser rundt og skræmmer en 2-3000 Blis- og Bramgæs på vingerne. 3 Røde Glenter ses i områ-

det, foruden en masse andefugle og 2 Ravne.

Kl. 16.00: Er vi igen parate til at se Tranerne gå til overnatning. Denne gang ved Kinnbackhagen, hvor vi har udsigt til østspidsen af Zingsthalvøen. Kl. 16.20 kommer de første flokke, og igen er det et betagende syn. Lange bånd af store fugle mod den rødmende aftenhimmel, og så stemmerne, fascinerende. Efter en time er ca. 12.000 Traner på plads til overnatning.

19. okt.: Efter morgenobs af udflyvende Traner og gæs, morgenmad og pakning af udstyr, går turen tilbage mod Danmark.

En enkelt skovtur bliver der dog tid til, og hvilken skovtur! Stedet er Rostocker Heide, kl. 09.40. Det første vi hører efter at vi er stået ud af bilerne er spættekald. Men det lyder ikke helt som Stor Flagspætte? Hurtigt fremad, kikker-ten frem, og der sidder den så, turens "kryds" Mellemlagspætten. Ganske vist er det kun i korte glimt, den ses, men den er god nok. Ud over spætten så vi Topmejse, Fyrremejse, Korttået Træløber, Sortmejse, Skovsneppe, Ravn m.m.

I alt blev der på turen set 109 fuglearter og desuden 3 pattedyrarter: Rådyr, Ræv og Vildsvin.

Synes du, det lyder som en spændende tur, så prøv at spørge Niels Bomholt (plag ham). Så laver han nok en tur mere i 1995.

Tak for en dejlig oplevelse.

Fynske Fuglelokaliteter

Æbelø-området

Af Jens Bækkelund

Lidt nord for Fyn ligger et naturområde af international klasse. Området består af Æbelø, Æbelø Holm, Dræet, Drætteholm og Ejlinge samt det lave vandområde mellem øerne.

Æbelø, på ca. 210 ha, er den største af øerne. Den rejser sig op til 24 meter over havet, med stejle utilgængelige klinter mod vest, nord og øst. Ca. 2/3 af Æbelø er skovbevokset, bl.a. med mange gamle bøge- og egetræer; men ca. 1/3 af skovens areal består af forskellige nåletræer, især sitkagran. Øens åbne arealer ligger hen som græsningsoverdrev til dåvildtet, men der findes også vildtagre, hvor der dyrkes majs som vinterfoder til vildtet. På Æbelø findes syv huse; men i dag er det kun Æbeløgård mod nord, der beboes af en skytte. Tidligere har øen været beboet af omkring 40 mennesker.

Æbelø har et meget rigt fugleliv. Stort set alle de almindelige skovfugle findes. Musvåge, Spurve- og Duehøg, Tårnfalk og Ravn yngler på øen. Huldue, Pirol og Misteldrossel hører også til ynglefuglene. I en skovsø midt på øen yngler Lille Lappedykker, Blishøne, Troidand og Grønbenet Rørhøne. På sydspidsen, hvor Æbelø går over i det lange, smalle rev "Brådet", findes en stor Storm-

mågekoloni med ca. 200 par og 30-40 par Havterne.

I vinterhalvåret ses dykænder i tusindvis på havet omkring Æbelø. Det er især Ederfugle, men Sortænder ses også. På Brådet kan man være heldig at se Stenvender og Snespurv. Æbeløs dyrevildt består af ca. 150-170 dådyr, 15 muffloner og enkelte kronstyr.

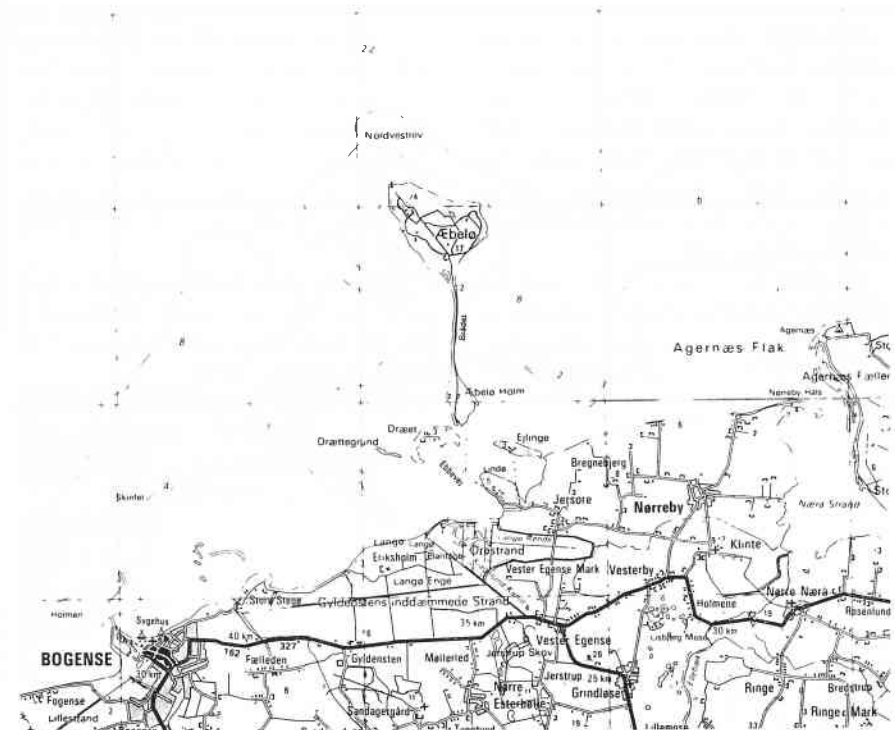
Æbelø Holm på ca. 25 ha, som er forbundet med Æbelø ved det næsten to km lange rev "Brådet", er en flad strandengsø med en lille beplantning af bjergfyr og spredte bevoksninger af kamchatka-rosen og gederams. Øen har ikke været afgræsset i mange år, men har dog en stor bestand af ynglefugle. Følgende antal ynglepår er optalt i de seneste år: Ederfugl 585, Grågå 2, Sølvmåge 475, Sildemåge 40, Svartbag 5, Hættemåge 300-400, Stormmåge 150, Havterne 90, Klyde 22. Nogle år yngler Mosehornuglen på Æbelø Holm eller en af de andre øer i området. Uden for yngletiden ses ofte Bramgæs og Grågæs

i pæne flokke på øen. Blå Kærhøg, Bjergirisk og Snespurv ses også.

Vest for Æbelø Holm ligger **Dræet**, som er på samme størrelse. Det er også en lav ø, men den har været opdyrket indtil 1992. På øen ligger tre gårde og to gamle fiskerhuse, som blev forladt for ca. 30 år siden. Østenden og krummodden mod sydvest består af uopdyrkede strandenge. Det er en meget værdifuld ø for fuglene. Fra optællinger i de seneste år kan nævnes følgende antal ynglepår: Ederfugl 1.400-1.500, Spidsand 2, Skeand 3, Grågå 4, Sølvmåge 90, Stormmåge 35, Hættemåge 800, Havterne 105. Desuden yngler Vibe, Strandskade,

Rødben og andre almindelige fugle med få par. I 1993 yngledes Skarverne på jorden med 211 par, og i 1994 begyndte de at bygge reder i træerne omkring husene, men opgav dog at yngle. I vinterhalvåret ses stort set de samme fugle som på Æbelø Holm, bl.a. flere hundrede Grågæs, 50 Blisgæs og op til 60 Storspover.

Den lille ø **Drætteholm** vest for Dræet er ret nyopstået, men har dog væsentlig betydning for ynglefuglene. Følgende antal ynglepår er optalt de sidste tre år: Skarv 375, Ederfugl 53, Grågå 3, Knopsvane 5, Klyde 16, Havterne 25, Sølvmåge 60, Stormmåge 30, Svartbag 5, Strandskade 2.

Den sidste ø i området er **Ejlinge**. Den er på ca. 16 ha og minder i udseende og opbygning om de andre. Øen beboes af en ældre herre, og foruden hans ejendom findes et fritidshus. En del af øen er opdyrket, men begge ender består af strandenge med ret store kolonier af måger og terner. I 1994 er følgende antal ynglepar optalt: Stormmåge 400, Hættemåge 250, Splitterne 78, Havterne 210, Gravand 2, Ederfugl 4, Strandskade 4, Rødben 5, Vibe 1, Sølvmåge 2, Svartbag 1.

Det store vadehavsområde mellem øerne er et meget vigtigt spisekammer og benyttes af mange vadefugle under trækket og gennem vinterhalvåret. Det er mest hjejler og ryler, der ses i tusindtallige flokke; men om foråret kan ses flere hundrede Lille Kobbersnepe, 30-40 Hvidklirer, flere hundrede Strandskader og 60-70 Storspover. Især på efterårstrækket kan man se Alm., Islandsk, Krumnæbbet Ryle, Dværgryle og flere andre spændende vadere i mindre antal.

På grund af områdets store værdi har Skov- og Naturstyrelsen i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening i foråret 1994 rejst fredningssag for hele området, med undtagelse af Ejlinge. På Æbelø ønsker man skoven bevaret som urørt skov, da der endnu findes mange 200-årige ege- og bøgetræer. Små- og storbladet lind samt ask og birk findes også på øen.

En anden spændende og fredningsværdig oplevelse er materialernes nedbrydning, transport og opbygning. Havet æder en del af Æbeløes kyster og fører materialet mod syd langs Brådet,

hvorefter det aflejres på Æbelø Holm, som derved vokser. Øen er blevet ca. 20% større de sidste 25 år.

Adgangsforholdene til Æbelø er lidt besværlige, men iført et par waders kan man gå til øen. Med start på Lindøhoved ved Jersore går man først 1,5 km gennem vandet, derefter følges vejen over Æbelø Holm og Brådet, og så er man på Æbelø. En tur på ca. 5 km hver vej. Brådet kan være overskyldt ved højvande. I følge naturbeskyttelsesloven er det tilfaldt at færdes på anlagte veje i private skove over 5 ha, fra kl. 7.00 til solnedgang. Det gælder også på Æbelø.

Lidt historie om Æbelø

Der er 5 mindre fredninger på øen, fra 1952, på tilsammen 3,5 ha. Formålet er at bevare den særprægede egebevoksning og det nu uddøde insekt eghjorten. Fredningerne ligger syd og øst for fyret, Trolde skoven vest for gården, et lille område tæt ved gården og et stykke på sydenden af øen, øst for den gamle skole.

Allerede i 1920 fandtes eghjorten kun på Æbelø. Det var i nogle gamle ege i skovens sydvestlige side. Eghjorten forsvandt fra Æbelø i 1954.

Æbelø havde Danmarks største kristtjørn. Den målte 14-15 meter i højden, med en fri stamme på 3 m. Den gik ud i den hårde vinter 1940/41.

Omkring år 1650 blev Æbelø beboet, og der blev drevet land- og skovbrug. Omkring 1900 var der 30 indbyggere på Æbelø. I 1920 var der 20, og i dag kun to beboere på øen.

Det 14 m høje fyr er bygget i 1883 af granit fra Bornholm.

I perioder har der været forbindelse til Bogense to gange ugentlig med båd. I vinteren 1871 deltog ca. 40 mand i en isbådstransport med proviant og post fra Bogense til Æbelø. Turen tog 50 timer. Den 10. januar 1878 druknede bestyrelsen under kørsel til Jersore ved højvande. I januar 1937 brændte to længer på Æbeløgård.

Æbeløes ejere gennem tiderne:

1534 - 1574: Rugård

1574 - 1623: Pødebusch

1623 - 1726: Bogense by

1726 - 1782: Amtmand og justitsråd Ivar Andersen Hollufgård + flere andre ejere

1782 - 1920: Einsidelsborg

(Egebjerggård)

1920 - 1923: Bankdirektør Emil

Gluckstadt, København

1923 - 1938: Hoffmann Olsen

1938 - 1943: Kaj Dindler

1943 - 1955: Et købh. konsortium

1955 - : Grevenkop Castenskiold

Ved en auktion i 1923 købte Bernstorff Gyldensteen øen for 243.000 kr, men Landmandsbanken solgte den i mellemtiden under hånden til konsul Hoffmann Olsen for 255.000 kr

Dåvildtbestanden var i 1955 på 18 stk. efter kraftig nedskydning. I dag er der ca. 150 dådyr på øen. Bestanden er ca. 800 år gammel. I 1992 var der 6 kronstyr og 20-25 mufflonfår på øen. Mufflonfårene er udsat af Grevenkop Castenskiold.

Der har været planer om en bilvej til Æbelø over Lindø - Dræet - Æbelø Holm. Planen blev nedstemt af Klinte sogneråd i 1930'erne. Dengang gik ebbevejen over østenden af Dræet. Havnen er bygget i 1930'erne af Hoffmann Olsen. Raludvindingen til Lillebæltsbroen i 1930'erne gav ca. 60.000 kr. Dengang havde øen over 40 beboere. De gamle rallejer kan endnu ses på den sydvestlige del af øen.

Kaj Pedersen på Brådet ved forårshøjvande

Lokalitetsregisteret på Fyn

Af Søren Bøgelund og Michael Mosebo Jensen

"Princippet er i al sin korthed, at ALLE på deres ture skriver de fugle op som de ser, og derefter sender notaterne ind til en central opbevaring. Efter man er kommet hjem skriver man sine notater rent på et skema. Skemaerne fås på nedenstående adresse, hvortil de også sendes i udfyldt stand, f.eks. hver måned. Vi kan formodentlig alle se de mange fordele ved at have alle iagttagelser samlet ét sted.....og herved har vi allerede en oplagt anvendelsesmulighed. Argumentationen for vore bedste fuglesteder"

Sådan lød det i 1974, da Kurt Due startede lokalitetsregisteret på Fyn. Det har virket, fugleområder er blevet argumenteret hjem til fredning ved hjælp af lok.reg. Der er kommet værdifulde rapporter på grundlag af lok.reg.: Ø-undersøgelsen (1978) og Fuglelokaliteter i Fyns Amt (1982), og vi har fået en DOF-base, hvor huden er blevet tyndslidt på fingerspidserne af indtastninger, inden årsrapporterne ser dagens lys. FIFA registrerede 318 lokaliteter, Feltprojektet arbejder med 528 og DOF-basen har 1024 at gøre godt med.

Så er det at vi er nogle - med bestyrelsens samlede velsignelse og fint samarbejde fra rapportgruppen - der gerne vil opfriske den gamle grundlæggende synsvinkel fra 74 på fugleagttagelser: At lægge basis i lokaliteterne og den enkeltes feltornitologiske indsats. Kort sagt, hvis man tager udgangspunkt i lokaliteterne i stedet for i arterne, slår man tre fluer med ét smæk (og det er meget sådan en kold februardag):

1) Man får et synligt råmateriale for hver lokalitet, der lige kan tages frem ved lejlighed, så som fredning og naturgenopretning.

2) Den enkelte feltornitolog kan føle, at det konstant er brug for hans/hendes indsats - enhver iagttagelse på en lokalitet giver et bredere indtryk af den.

3) Årsrapporten får materiale om almindelige arter også, hvilket har været det svage punkt hidtil.

Det hele går altså op i en højere enhed - og for at opnå det, skal man gøre noget meget simpelt: kontakte

Michael Mosebo Jensen
Flødstrupvej 9
5540 Ullerslev
65 35 34 04

for at få tilsendt skemaer, gå ud og kigge og så sende dem retur.

PS. Enkeltiagttagelser sendes som hidtil til rapportgruppen.

Ørnefodring

Af Erik Ehmsen

Gennem de sidste tre år har vi fodret ørne på Fyn, men nu har vi fået mulighed for at fodre på et sted, hvor offentligheden har en mulighed for at se de fugle, der besøger foderpladsen. Landmanden der lægger jord til har bedt mig understrege, at færdsel på engene selvfølgelig er strengt forbudt. Hvis forbudet overtrædes, vil vi stoppe den offentlige fodring. For øjeblikket er der helt op til

18 Ravne og 9 Musvåger på foderet. Ørnen er desværre ikke set den sidste måned.

Pladsen fremgår af nedenstående kort. Men for de der ikke kan læse kort: På hovedvejen mellem Odense og Fåborg ligger der en større parkeringsplads på vestsiden af vejen, 2-3 km syd for Øster Hæsing. På engen overfor foregår fodringen.

